

Schleswig-Holsteinischen Regesten und Urkunden. Band 15: Urkundenbuch des Bistum Lübeck. Band 4: 1510-1530 und andere Texte. Bearb. von W. Prange. (= Veröffentlichungen des Schleswig-Holsteinischen Landesarchiv 46). Neumünster, Wachholtz Verlag, 1996. 839 s.

Nu foreligger det afsluttende tekstbind af udgaven af Lübeck bispedømmes diplomer. Et kommende 5. bind skal efter planen rumme registre til hele værket, samt seglbeskrivelser m.m. Dette bind rummer diplomer fra valget af Johannes Grimholt i begyndelsen af 1510 til Reformationens indførelse i Lübecks stift; af udgiveren forstået som tidspunktet for messecelebreringens ophør i byen Lübeck, dvs. 30. juni 1530 i de fire sognekirker og 2. juli s.å. i domkirken. Som sidste diplom er optaget Karl 5.s stadfæstelse af biskoppens og domkapitlets privilegier 14. juli 1530. I denne afdeling findes flere breve af Frederik 1., både før og efter 1523. Dernæst gives dels nogle udaterede numre, samt et supplement til de foregående bind. Denne afdeling rummer blot ti numre og er i sig selv et vidnesbyrd om den grundighed, hvormed de foregående bind er udgivet.

Wolfgang Prange har ikke begrænset sig til tekster med diplomkarakter, men klogeligt valgt at medtage det relevante materiale, uanset karakteren. Alene domkapitlets to brevbøger fra tiden 1523-1536 er udeladt. Udgiveren giver ingen begrundelse herfor, men erklærer at disse brevbøger må udgives særskilt, så man ikke det er omfanget, der stiller sig hindrende i vejen? Man må håbe, at også disse kilder finder deres udgiver. I udvælgelsen af disse tekster har Wolfgang Prange ikke holdt sig strengt til året 1530 som slutår, men medtaget materiale helt op til o. 1570. Selvom der kun er tale om en tredjedel af numrene i nærværende bind, fylder teksterne uden diplomkarakter dog størstedelen af bindet. Disse tekster falder i flere grupper: aktstykker vedrørende biskoppen (bl.a. tienderegistre), kollegiatstiftet Eutin, domkapitlet i Lübeck (bl.a. lister over fordelingen af kapitlets mange indtægter), diverse fortegnelser over vikarier, Mariatidebønner, og kalentet i St. Johannis auf dem Sande, aktstykker vedrørende enkelte gejstlige i Lübeck, domkirkens dødebog og endelig to senmiddelalderlige fortegnelser over biskoppens og kapitlets arkiver, nemlig et repertorium over bispens og excerpter af kapitlets breve, af udgiveren forsynet med konkordanser til den foreliggende udgave.

Udgaven vil være af stor værdi for alle, der interesserer sig for det nordtyske områdes historie, men også dansk historieforskning vil her kunne hente indsigt i forhold, som mutatis mutandis tillige må gælde i dansk kirkehistorie. Det rige personalhistoriske stof lader sig dog først udnytte, når 5. bind med registrene foreligger. Den effektivitet og hurtighed, hvormed udgiveren hidtil har skilt sig fra sin opgave, lader håbe, at vi ikke kommer til at vente længe.

Anders Leegaard Knudsen